

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO (LETO) XXIII. (17)
No. (števil.) 21

BUENOS AIRES
21. maja 1964

Shakespeare in Slovenci

Vesoljni svet slavi letos štiristoletnico rojstva enega največjih svetovnih genijev, angleškega dramatičnega pisatelja Williama Shakespeara (Šekspirja). Rodil se je l. 1564 v Stratfordu in je umrl v času verskega razkola v „zlato dobi“ kraljice Elizabete I. 1616 kot — katoličan, kakor dokazujejo najnovejše razprave. Slednji od nas pozna to slavno ime in nimamo namena danes govoriti o njem in njegovih genialnih odskih stvaritvah, ki so edinstvene v svetovni literarni produkciji. „Največji dramski umetnik“ je njegov prilastek, in sicer tak, da se ga spominja danes resnično ves svet, ki nima meja, kakor ne njegova slava. Njegove drame in tragedije, kakor so, postavim, njegove kraljevske drame Hamlet, Macbeth, Henrik IV., Rihard III., Kralj Lear, itd., ali drama ljubezni Romeo in Julija, in ljubosumja Otello ali židovske neusmiljenosti (Beneški trgovec), kakor tudi njegove komedije Falstaff, Vesele žene Windsorske, Mnogo hrupa za prazen nič, ali fantastične igre kakor Kar hotete, Sen kresne noči itd. itd. niso le po imenu znane slovenskemu občinstvu, temveč bi tudi redko našel kakoga Slovence, ki ene ali druge njegovih odskih stvaritev ne bi videl tako v domovini kakor tudi v zdomstvu. Saj — slovenskega teatra si težko mislimo brez Shakespeara na programu. Tako centralnega gledališča kakor pokrajinskih, da celo ljudskih odrov po naših vaseh. Shakespeare ima „domovinsko pravico“ kakor po vsem svetu, tako tudi pri nas med Slovenci.

In temu hočemo posvetiti naš spomin ob njegovi štiristoletnici.

Že Linhart je svojo nemško dramo snoval v smislu shakespearejskih dram. Poznali so ga naši romantiki, Prešeren in Čop; naši prvi klasiki realistične poromantične dobe so močno govorili o njem, pa naj bo to Jurčič, Levstik, Stritar ali celo Tavčar in Kersnik; pa vse do takih posnemovalcev njegovih dram in tragedij, kakor sta Jurčič (Tugomer) in Medved (Kacijanar). Shakespeare čutiš vedno vedno živo pričujočega, kadarkoli bereš ali gledaš kakšno našo junaško dramo prav do župančičeve Veronike Deseniške. S tem smo v izvorni naši dramski tvornosti plačevali dolg svetovnemu geniju. Shakespeare stoji v temeljih naše literarne odrske ustvarjalnosti, pa tudi našega modernega teatra. Že kranjski deželni stanovski teater ga je predstavljal v romantični dobi (nemško seveda), pa z njim je povezan tudi vznik novega slovenskega teatra, ki se je odprl s Tugomerjem, daljnim odmevom shakespearejskega duha.

Toda — in na to smo hoteli opozoriti — Slovenci prav letos praznujemo tudi stoletnico prvih slovenskih prevodov Shakespearejevih stvaritev. Skromni almanah začetniških poetov „LADA“ iz leta 1864 je prinesel prve prizore prevedene iz Shakespeara. Ivan Vrba Zadravec je priobčil v tem skromnem zborniku nekaj prizorov iz drame Romeo in Julija (2. prizor), ki je prvi slovenski prevod Shakespeara. Prevajalec je umrl še isto leto in ni mogel nadaljevati z obetajočim delom.

Ta stoletnica Shakespeara v slovenski knjigi je ob štiristoletnici njegovega rojstva omembe vredna. Odslej se je začela vrsta prevodov njegovih klasičnih del. Nekaterih precej dobrih, kakor Šauperlov Hamlet iz leta 1874, ali slabših (Pajkov Hamlet), nekaterih zopet boljših kakor Funtkov Kralj Lear itd. Toda „Moderna“ koncem stoletja je prikazala tega angleškega genija za svojega in ga napravila našega. Cankar je bil, ki se je kot visokošolec lotil znova Hamleta, sicer po nemškem prevodu in kot popravo Šauperlovega. Odslej je s Cankarjem Hamlet našel pot na naš oder. Pozneje ga je zamenjal Župančičev Hamlet, ki je šel nešteto krat čez deske, „ki pomenijo svet“ in „ki kažejo ogledalo življenju“, kakor oder menuje Shakespeare sam. In ko so potem sledili še Župančičevi prevodi desetine drugih dram, je postal Shakespeare last vsega slovenskega občinstva. Nekdanja lektorica angleškega jezika na ljubljanski univerzi ga. Copland je primerjala prevode z originali in trdila, da je ponekod Župančič ne samo dojel, temveč tudi prekosil original. Župančič je Shakespeare resnično „populariziral“ med Slo-

HRUŠČOV V EGIPTU

Hruščov je še vedno na obisku v Egiptu. Vse dni, ko je potoval z Nasserjem po Nilu proti jugu proti aswanskemu jezu, je na postajališčih veliko govoril. Dejal je, da je ZSSR pomagala arabskim državam v njihovi borbi proti britanskim petrolejskim interesom na Blžnjem vzhodu, ker „Angleži lahko črpajo petrolej, toda vam ga morajo plačati“. „Ponavljam, v imenu ZSSR,“ je vzklikal s stisnjeno pestjo, „da ne bomo nevtralni in ne bomo podpirali britanske imperialistične politike v Adenu in v drugih krajih.“ Spomnil se je nato na sueško afero in na razgovor, ki ga je imel takrat z Edenom: „Gospod Eden, ker je še živ, lahko pogleda v arhive, da je bilo tako, kakor bom povedal. Rekel sem Edenu: 'Vemo, da vi potrebujete petrolej, toda če ga potrebujete, ga morate kupovati in plačevati dežlam, ki ga imajo.'“

V Aswanu, kjer je moral prenašati 40 stopinj vročine v senci, je Hruščov pričakala velika množica delavstva, med njo sovjetski strokovnjaki, ki stanejo v posebni vasi, zanje zgrajeni, z vsemi udobnostmi moderne civilizacije. Slovesnosti v Aswanu so trajale tri dni. Hruščov in Nasser sta skupno pritisnila na gumb, s čimer sta povzročila majhno eksplozijo dinamičnih nabojev, ki je porušila tanko steno naravne skale, katera je ločila od tistega trenutka Nil od prekopa, skopanega skozi skalovje v dolžini več kilometrov. Ob prekopu bodo stale električne centrale, Nilovo vodovje pa se bo stekalo za ogromne jezove in tvorila veliko rezervno jezero, iz katerega bodo v bodočnosti namakali desletje puščavske predele Egipta vzdolž Nila.

Hrušč in virš je bil ob tem dogodku nepopisen, orientalski. Hruščov je nazval aswansko podjetje „osmo čudo sveta“. Nasserja in egiptanskega feldmaršala Agdul Hakima Amerja je imenoval za heroja ZSSR ter jima podelil Leninov red in zlato zvezdo ZSSR.

Slovesnosti sta prisostvovala alžirski

Ben Bella, ki je medtem priletel v Egipt iz Bolgarije ter iraški predsednik Abdel Salam Aref.

Iz Aswana bi moral Hruščov obiskati še druge egiptanske kraje, toda je izjavil, da je utrujen ter se je zato z Nasserjem in obema gostoma vrnil z letalom v Kairo. Tam je imel z vsemi tremi tajne razgovore, potem pa še posebej z Nasserjem.

Med razgovori je dobil iz Moskve poročilo, da je umrl Otto Kuusinen, njegov stari partijski tovariš, vendar ni pokazal nobenega znaka, da bi se vrnil v Moskvo na pogreb. Pač pa je priredil sprejem na sovjetskem veleposlaništvu v Kairu za Nasserja, Ben Bello in Arefa.

Dal je spet več izjav, med katerimi je bila najvažnejša in ki je najbolj prizadela Nasserja in Arabce, naslednja:

Pozval je Nasserja, naj pozabi na arabsko unijo in naj se raje bori za širšo unijo z delavskimi množicami izven arabskega sveta. „Z vso odločnostjo vam povem,“ je pribil Hruščov, „da raje pomagamo deželam, ki korakajo po poti socializma.“

Opazovalci menijo, da je Hruščov s to izjavo šel predaleč in si izpodkopal navdušenje, ki si ga je priboril v minulih dneh med Arabci ter ostalimi afriškimi narodi. Menijo, da je napadel Nasserjevo politiko nevezanosti in zahteva od njega, da se odloči na skupen pohod z ZSSR proti zahodnim silam. Prav tako menijo, da je Hruščov s to izjavo hotel povedati Nasserju, naj ga ne prosi za prevleke vsote denarja za še druga podjetja, ki jih ima v načrtu, ker je ZSSR doslej za aswansko podjetje že potrošila vsaj 325 milijonov dolarjev in ga je zgrajenega šele komaj tretjina.

Ker je Nasser takoj po izjavi pokazal močno hladnost do Hruščova, je ta naslednji dan zadevo poskušal popraviti v toliko, da je dejal, da bo „ZSSR vedno pomagala Egiptu v njegovem naporu za dvig življenjske ravni prebivalstva“.

Sunek kubanskih emigrantov

Pretekli teden so kubanski emigranti začeli s toliko napovedovano akcijo proti Castru. Močna skupina oboroženih odredkov se je izkrcala v pristanišču Pilon na vzhodni obali otoka in v treh urah hudih bojov s Castrovo vojsko uničila veliko sladkorno rafinerijo ter nad 70.000 vreč sladkorja. Med napadom je bilo zažganih in je zgorelo tudi več stanovanjskih poslopij. Napadalcu se se nato umaknili ter objavili, da niso imeli izgub, medtem ko so Castrovcem povzročili težke žrtve.

V Miami, v ZDA, je glavni stan proticastrovec izdal svoje „1. vojno poročilo“ o napadu, v katerem pravi, da so se napadalcem pridružile „gverilske čete, ki so že na otoku“. Področje Pilon je bilo proglašeno za „svobodno ozemlje Kube“ ter je bilo v oblasti napadalec tri ure. Poročilo je podpisal Manuel Artime Buesa, glavni tajnik ter Rafael Quintero, vojaški koordinater uporniškega gibanja. Artime sam se je udeležil napada. Bil je tudi pri napadu leta 1961 na Kubo, ki pa je zaradi odpovedi ameriške pomoči propadel.

Castro je po radiju in televiziji seveda obtožil ZDA, da so pripravljale in pomagale pri napadu. „To je novo kriminalno dejanje ameriške vlade,“ je kričal Castro.

venci, med katerimi se je priljubil, da ni bilo nobene ljubljanske dramske sezone brez njega. Kdo ni šel v teater gledat Rogozovega Hamleta? Janovega ali Severjevega? Kdo je prezrl Levarjevega Otella? Kdo se ni smejal komedijam in fantastični zmesi Sna kresne noči? Z ljubljanskega odra je stopil Shakespeare na naše podeželje in slednji večji oder je že igral Shakespeare. Spominjam se, da je češki zgodovinar pisec slovenskega teatra prof. Wollmann nekoč zapisal, da „je Hamlet že slovenska ljudska igra“.

Kako naj bi se dalo večje priznanje slovenski ljubezni do teatra in določila njegova višina kot s to oznako? Mi jo vzamemo kot dokaz, da je Shakespeare resnično že slovenski, kjer ima literarno pravico že sto let in kjer živi z nami

Ameriška vlada je sodelovanje pri napadu takoj zanimala. Da bi dokazala, da pri organiziranju teh napadov nika- kor ne sodeluje, je Washington ukazal svojim patrolnim ladjam v Karibskem morju zaplenbo motornih čolnov in torpedov, ki so jih uporniki imeli pripravljene za potopitev ruske petrolejske ladje in francoske ladje, ki je peljala lokomotive na Kubo.

Sovjetska Pravda je opozorila ZDA, da bo ZSSR takoj reagirala na ameriški napad na Kubo, ni pa črhnila besedice o gverilskem napadu na Pilon. Miko- jkan, ki se trenutno mudi v Tokio, pa je izjavil, da „ZSSR sicer sedaj vodi razorožitvena pogajanja z ZDA, vendar se bo borila, če bo kdo hotel preprečiti ljudska osvobodilna gibanja. Če bodo ZDA napadle Kubo, ZSSR Kube ne bo podpirala samo politično, temveč tudi vojaško.“

Kubanski emigranti, odn. njihove vojaške organizacije, so že dolgo napovedovale, da bodo letošnjega 20. maja, na obletnico kubanske osamosvojitve, izvedle več koordiniranih izkrcanj na otoku, tako, da se bo tega dne začela gverilska vojna proti Castru. Iz strahu pred to nevarnostjo je Castro proglasil že minulo nedeljo strogo vojaško pripravljenost na otoku, v Havani sami pa so okrepili straže po vsem mestu.

svoje vedno novo življenje, pa naj bo to v domovini, v zamejstvu ali zdomstvu. V domovini z novimi prevodi Pavčičevimi, ki dopolnjujejo Shakespearejev repertoar med nami, v zamejstvu pa s Hamletom, ki nas je zvesto spremljal celo skozi taborišča v nove domovine. Taborišče v Italiji je videlo Hamleta v naši predstavi, kateri se je čudil angleški poveljnik in na novih celinah gredo shakespearejske postave čez deske odrov. Shakespeare je že slovenski, pa naj bo mo Slovenci kjer koli in v kakršnih koli okoliščinah.

Ta zavest naj bo naša slovenska poklonitev velikemu, najvišjemu dramskemu geniju človeštva, ko bi želeli biti tudi zdomski Slovenci soudeleženi z vsem svetom pri proslavah njegove štiristoletnice.

OB SPOMINU NA ZGODOVINSKI 25 MAJ

Kadar se posameznik osamosvoji in vzame svojo usodo v lastne roke, je to velik dogodek. Kadar pa se osamosvoji narod in začne sam odločati o svoji usodi je to v življenju naroda zgodovinski dogodek. 25. maj je tak zgodovinski dan v življenju argentinskega naroda. Na ta dan si je pred 154. leti priboril politično neodvisnost in si postavil svojo prvo narodno vlado s Cornelijem Saavedro na čelu.

Od tedaj naprej Argentina živi svoje samostojno narodno, politično, gospodarsko in kulturno življenje. Veseli in žalostni dogodki so jo spremljali v tem razdobju. Velik kulturni in gospodarski napredek je dosegla in zelo se je zvišala življenjska raven njenih prebivalcev.

Argentina je nova domovina tudi številnih slovenskih demokratičnih izseljencev. Vsi so tesno povezani z vsem argentinskim ljudstvom zlasti še na narodni praznik 25. maja v želji in prošnji Bogu, naj bi razsvetlil njene voditelje, da bi znali domovino voditi po pravi poti, narod pa, naj združi v slogi, ljubezni ter medsebojnem razumevanju in spoštovanju, da bi si vsi postavili vzvišeni cilj, ki ga je treba doseči za vsako ceno: Blaginja domovine nad vse in za vse!

Konferenca v Haagu

V Haagu, nizozemski prestolnici, se je vršila dalj časa konferenca zun. ministrov članic NATO. Na konferenci so v glavnem razpravljali o zadržanju Francije v tej organizaciji, o njenih odnosih do drugih zaveznikov ter o komunistični nevarnosti v Evropi in drugih delih sveta.

Francija je na konferenci odločno poudarila, da bo ostala članica organizacije, vendar hoče, da bi organizacija postala bolj elastična, se pravi, da bi manj vezala člane v vojaškem in političnem oziru, če ne gre za velik, skupni cilj: preprečitev komunizmu zavladati nad Evropo.

Francija meni, da je za člane važno, da ostanejo trdno povezani med seboj v trenutkih velike mednarodne napetosti, tako, kakor je De Gaulle kot edini takoj priskočil na pomoč Kennedyju med kubansko krizo. V glavnem pa ima Francija svoje poglede, različne od drugih članov, glede voj. organizacije NATO, ne politične.

Kadar gre za manj važne zadeve, so, trdi Francija, narodni interesi vedno nad mednarodno lojalnostjo. Več primerov: Francija in Anglija nista sporočili zaveznikom svojih načrtov za invazijo

Egipta leta 1956. Nihče ni podpiral Nizozemcev v njihovem sporu z Indonezijo leta 1962; Belgijci niso dobili opore v zaveznikih v njihovih težavah v Kongu leta 1961 in ZDA se niso posvetovale z zavezniki, ko je izbruhnila kubanska kriza in so se same pogajale z ZSSR.

V skupnem poročilu o konferenci zunanji ministri NATO izjavljajo: 1. Organizacija bo še naprej poskušala doseči zmanjšanje napetosti v svetu, toda ker ZSSR in njeni sateliti še vedno poskušajo širiti komunizem, zato osnovni vzrok za svetovno napetost traja nevdružno naprej; 2. Nemško vprašanje je mogoče rešiti samo s svobodno samoodločbo vsega nemškega naroda; 3. Edina zakonita nemška vlada je zahodnonemška vlada, člani NATO pa bodo vedno branili Berlin pred komunisti; 4. NATO si želi razorožitve, toda rešitev tega vprašanja je neizvedljiva, dokler ZSSR ne bo pristala na učinkovito kontrolo in inspekcijo; 5. NATO bo okrepil svojo vojaško, politično in gospodarsko moč.

Najvažnejše vprašanje: Ali bosta Evropa in ZDA prihodnje leto bliže druga drugi ali še bolj narazen, pa je ostalo nerešeno.

I Z T E D N A V T E D E N

Brazilska vlada je prejšnji teden prekinila diplomatske zveze s komunistično Castrovo Kubo, ker se s propagando komunizma vmešava v notranje zadeve drugih držav ter s tem krši načela Organizacije ameriških držav. Govornik brazilske vlade je zatrjeval, da bo nova brazilska vlada sicer še naprej vzdrževala diplomatske zveze z ostalimi komunističnimi državami, toda pri sklepanju trgovskih pogodb bo dajala prednost zahodnim demokratičnim državam.

V Caracasu v Venezueli je pred dnevi prvič pod vlado novega predsednika Raula Leonija, prišlo znova do spopadov levičarskega dijaštva in policije. V Caracasu so imeli te dni tudi silovit požar, ki je uničil več kemičnih tovarn.

Vrhovno poveljstvo bolivijske vojske je dalo navodila vsem vojaškim garnizijam v državi, da bodo oborožene sile zavarovale notranji mir v državi, pa četudi bi bilo treba uporabiti silo. Vodja opozicijske stranke Bolivijska socialistična falanga Mario Gutierrez je izjavil, da je z omenjenim razpisom dejansko vojska že proglasila v Boliviji obsedno stanje in to neposredno pred splošnimi volitvami, ki bodo v tej državi, kot je znano, dne 31. t. m.

Biv. ameriški predsednik Eisenhower je izjavil, da bo pri predsedniških volitvah podpiral tistega kandidata, ki ga bo določila konvencija republikanske stranke.

Francoska komunistična stranka je na svojem kongresu podprla Moskvo v sporu med sovjetskim in kitajskim komunizmom. Na kongresu so sprejeli predlog Hruščova, naj bi se vršil sestanek vseh komunističnih strank, na katerem naj bi obsodili kit. kom. „sektarstvo“. Namesto obojelega prvaka franc. kom. stranke Mauricea Thoreza so izvolili za glavnega tajnika stranke Waldecka Rocheta, Thorez je pa bil dolečen za predsednika stranke.

Zahodnonemški predsednik Heinrich Lübke se je vrnil zadovoljen s tritedenskega obska v Peruju, Čilu, Argentini in Brazilu. Ob vrnitvi je izjavil, da je imelo njegovo potovanje popoln uspeh ter je omenjene države in Zahodno Nemčijo še bolj zblížalo na vseh področjih. V enakem smislu piše tudi zahodnonemško časopisje.

Papež Pavel VI. je na binkoštno nedeljo ustanovil novo državno tajništvo v Vatikanu in sicer tajništvo za vse nekrščanske vere, ki imajo v svetu okoli 1.500.000.000 pripadnikov. Tajništvo, ki bo vzdrževalo zveze z muslimani, budisti, hinduji, šintoisti in drugimi nekrščanskimi verami, bo vodil kardinal Paolo Marella.

General Franco je izjavil, da v vsem podpira prizadevanje generala De Gaulle, francoskega predsednika, da mora Evropa imeti svojo lastno vo- dikovo bombo.

Po Španiji se stavkovno gibanje širi naprej. Prav tako je vedno več terorističnih napadov po mestih, zlasti v Madridu.

Francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville se pripravlja na obisk Španiji. Med vladama obeh držav so že dalj časa razgovori za globitev političnih in gospodarskih zvez med njima.

Francoska vlada je ustavila pomoč Tunisu. Po tem ukrepu je segla zaradi zaplenbe inozemskih posesti v Tunisu. Češki komunisti so znova potrdili, koliko je verjeti njihovim zatrdilom o „demokratizaciji komunističnih režimov“. Praškega nadškofa msgra. Josefa Berana so poslali znova v konfinacijo v samostan Hradovanov, do katerega ni tako lahko priti, ker je od Prage oddaljen 95 km. Nadškof Beran je moral prej živeti v samostanu Mukarov. Ker so pa ljudje neprestano zahajali v ta kraj z namenom, da bi videli priljubljenega nadpastirja, so ga komunisti sedaj poslali v težje dostopen kraj.

Lep uspeh demokratičnih Slovencev na Goriškem in Tržaškem

Nedelja, 10. maja, bo šla v zgodovino kot dan, ko je bil izvoljen prvi parlament za novo deželo Furlanija-Juljska Benečija. Prav izreden pomen izvoljenega parlamenta je v tem, ker bo moral postaviti temelje bodočemu življenju in delu v novi deželi; bo nekak ustavni parlament. Zato čaka izvoljene zastopnike odgovorna naloga.

Važnosti nedeljskih volitev so se zavdale vse stranke. Zato so napele vse svoje sile v volilni propagandi. Posebno velja to za italijanske kršćanske demokrate, komuniste in liberalce. Te tri stranke so poslale na volilne shode svoje najvidnejše predstavnike in najboljše govornike. Kajti poleg tega, da je šlo za prvi parlament, so volitvam podelili veličnost tudi v državnem merilu. Po štirih mesecih Morove vlade je bilo treba preizkusiti, kakšno je med volilci razpoloženje do nje.

Za Slovence so bile volitve važne posebno zato, ker so prvič po vojni nastopili na Tržaškem in Goriškem s skupno listo, ki so jo podpirale vse demokratične skupine razen levičarjev in je uživala vsaj do neke mere tudi podporo Primorskega dnevnika, ki prvič v svojem življenju ni vodil napadov zoper demokratične Slovence. Demokratični Slovenci so šli z listo Slovenske skupnosti v boj tudi zato, da pretehtajo svojo moč in izsilijo priznanje svojega obstoja v novi deželi. Za cilj so si postavili, da dobijo enega poslanca. Uspeli so.

Slovenska skupnost je zbrala deset tisoč glasov in izvolila slovenskega zastopnika v deželni svet. Po skupnem dogovoru bo Slovenska skupnost zastopala v deželnem svetu približno tri leta tržaški nosilec liste dr. Jože Škerk, nato pa goriški nosilec liste dr. Anton Kacin.

Goriški in primorski demokratični Slovenci se tega uspeha upravičeno veselijo. Z njimi se pa veselimo tudi demokratični Slovenci v izseljenstvu ter jim iz srca čestitamo.

Življenjska pot novogoriškega apostolskega administratorja

V zadnji številki Sv. Slovenije smo poročali, da je papež Pavel VI. dne 20. aprila 1964 imenoval za apostolskega administratorja slovenskega dela goriške nadškofije v Jugoslaviji msgr. Janeza Np. Jenka, generalnega vikarja beograjske nadškofije ter mu poveril vse oblasti rezidencialnega škofa, razen tistih opravil, za katere je potrebno škofovsko posvečenje. Tako je zasedel mesto, ki ga je do svoje smrti dne 29. decembra 1963 opravljal msgr. Mihael Toroš. Do imenovanja novega apostolskega administratorja je te posle opravljal kapitularni vikar msgr. Andrej Simčič, župnik in dekan v Solkanu.

Msgr. Janez Jenko se je rodil 5. maja 1910 v Mavčičah pri Kranju. Bogoslovje je študiral v Ljubljani in bil posvečen v duhovnika 5. julija 1934.

Dr. Vladko Maček — umrl

Hrvatski narod je v petek dne 15. maja t. l. zadela huda nesreča. V Washingtonu v ZDA je umrl v 84. letu starosti, zadet od kapi, nesporni voditelj hrvatskega naroda dr. Vladko Maček, predsednik Hrvatske kmetijske stranke. Njegova smrt ni samo silen udarec za Hrvate, ampak tudi za Slovence in tiste Srbe, ki žele, da bi bila po zrušitvi komunistične diktature skupna domovina Slovencev, Hrvatov in Srbov urejena na demokratični osnovi tako, da bi bili v njej vsi narodi resnično enakovredni in da bi živeli v slogi ter v vzajemnem spoštovanju svojih narodnih samobitnosti.

Pok. dr. Vladko Maček je bil po očetu slovenskega rodu. Kajti njegov oče je bil doma v biv. šmarskem okraju, odkoder je odšel v srednje šole in postal v Grazu gradbeni inženir. Po končanih vseučiliških študijah je Mačkov oče kot mlad gradbeni inženir odšel na Hrvatstvo, kjer je deloval v raznih mestih. Na Hrvatskem se je tudi poročil s potomko poljske plemiške družine. Iz tega zakona je bil v Jastrebarskem blizu Zagreba rojen 20. julija 1879 sin Vladko. Do desetega leta je živel s svojimi starši v podeželskem hrvaškem trgu Jastrebarsko, s preselitvijo staršev v Zagreb je pa tudi on odšel z njimi v hrvaško prestolnico ter v njej končal ljudsko, srednjo in visoko šolo. Na zagrebški univerzi je končal pravo ter pozneje izvrševal več let sodno, nato pa odvetniško prakso.

Že kot dijak se je začel zanimati za javna vprašanja. Kot 18-letni dijak je sklenil, da se bo ves posvetil osvoboditvi Hrvatske in hrvatskega naroda. Politično se je pridružil bratoma Radiću, ki sta začela organizirati hrvatsko kmetstvo ljudstvo. Bil je v tistih letih med redkimi razumniki, ki so se oklenili Hrvatske kmetijske stranke in politično ter kulturno dvigali in prebujali hrvatsko podeželje. Veliko je v tistih letih študiral in bral. Od velikih svetovnih pisateljev in mislecev mu je bil najljubši Lev Tolstoj.

V prvi svetovni vojni je moral kot rezervni kapetan na fronto. Na raznih bojiščih je prebil polna štiri leta. Po vrnitvi v Zagreb mu je Hrvatska kmetijska stranka zaupala poslanski mandat. Leta 1920 je bil prvič izvoljen za poslanca, nato pa pri vseh volitvah, kolikor jih je bilo pred vojno v Jugoslaviji. Čeprav se sam nikdar ni silil v stranki v ospredje, je postal nanj že zgodaj pozoren tedanji predsednik Štefan Radić ter ga je vedno hotel imeti

Doktor bogoslovnih ved je postal 17. marca 1939. Na povabilo pok. beograjskega nadškofa dr. Ujčića je prišel v Beograd ter mu bil v pomoč polnih 17 let kot nadškofijski konzultor in generalni vikar. Poleg odgovornih mest je tudi urejeval verski list „Blagovest“. V Beogradu se je med kat. verniki močno uveljavil kot izvrsten dušni pastir, dober katehet in vzgojitelj ter vodja nadškofijskih uradov. Msgr. dr. Janez Jenko je globoko izobražen in govori več jezikov.

ob sebi. Zato je povsem razumljivo, da je v stranki kmalu zavzel položaj I. podpredsednika stranke.

Po zločinu, ki ga je izvršil nad hrvaškimi poslanci junija 1928 črnogorski poslanec Puniša Račić iz dr. Stojadinovićeve radikalne liste, je na posledicah zadobljene težke rane umrl tudi predsednik HSS in vodja Hrvatov Štefan Radić. Na dan njegove smrti dne 8. avgusta 1928 je bil na predlog II. podpredsednika stranke pok. ing. Josipa Predavca soglasno izvoljen za novega predsednika HSS dr. Vladko Maček.

Tako je postal dr. Vladko Maček Radićev naslednik in voditelj hrvatskega naroda. In to v času, ko je bil ves hrvaški narod še globoko pod vplivom zločina v narodni skupščini in je bilo treba velike osebne odgovornosti, razsodnosti ter treznosti, da razvoj dogodkov v tistem času ni zavzel še nevarnejših oblik.

Nastop Aleksandrove diktature in zadržitev narodnega političnega življenja sta narekovala nove oblike boja za obrambo pravic hrvatskega naroda. Dr. Maček je močito in odločno prevzel vso odgovornost za vso politično akcijo proti nedemokratskemu režimu. Dvakrat je bil postavljen pred sodišče za zaščito države in obkraj obsojen, čeprav so bile njegove izjave pred sodiščem državotvorne. Trpljenje, ki ga je moral prenašati za politične in narodne pravice svojega naroda, mu je med ljudstvom še povečalo zaupanje, tako, da so mu ga Hrvatje pri obhvalitvah pred II. svetovno vojno, leta 1935 in leta 1938, izrekli naravnost s plebiscitarno večino. Pri obeh volitvah je bil tudi nosilec vsedržavne kandidatne liste.

Dr. Mačkovi razgovori s predstavniški srbske Zdržene opozicije so privedli leta 1937 do podpisa političnega dokumenta, ki je dobil označbo „Sporazum v Farkašiću“.

Do izvedbe med dr. Mačkom in srbskimi opozicijskimi politiki dogovorjenega postopka za ureditev razmer v državi in za njeno notranjo preureditev pa ni prišlo, ker je bil 26. avgusta napravljen nov hrvaško-srbski sporazum med dr. Mačkom in knezom namestnikom Pavlom, odn. njegovim predsednikom vlade Dragišo Cvetkovićem, ki je istega leta na tem položaju zamenjal dr. Milana Stojadinovića. V vladi narodnega sporazuma je dr. Maček postal podpredsednik.

Ob napadu nacistov in fašistov na Jugoslavijo leta 1941 je dr. Maček pooblastil glavnega tajnika stranke dr. Jurija Krnjevića in bana banovine Hrvatske dr. Šubišića, da pri zahodnih zaveznikih zastopata koristi države in hrvatskega naroda, sam se je pa odločil, da bo doma z narodom delil gorje sovranske okupacije. Nacisti so mu leta 1941 ponujali, naj bi prevzel vodstvo „neodvisne hrvatske države“, toda dr. Maček je kot demokrat in kot pripadnik demokratičnih držav odklonil vse njihove ponudbe. Pod nobenim pogojem ni maral postati njihov „hišnik“ na Hrvatskem. Zato je moral pod usta-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Glavna delavska konfederacija in njen bojni načrt

V Argentini je vse z napetostjo pričakovalo minulega ponedeljka. Za ta dan je namreč Glavna delavska konfederacija napovedala začetek izvajanja drugega dela tkvz. bojnega načrta, t. j. zasedanje gospodarskih, kmetijsko-proizvajalnih podjetij in industrijskih ter trgovskih obratov. Zasedba naj bi se izvršila tako, da bi delavstvo prekinilo tudi vse zveze zasedenih podjetnikov obratov kot talcev za slučaj, ti z zunanijim svetom in z zajemem če bi oblast segla po represalijah proti delavstvu. Glavni tajnik CGT Alonso je odločno napovedal, da se bo zasedanje obratov neodložno začelo v Buenos Airesu, nato se pa od tu širilo po vsej državi. Da je izvajanje tega načrta v pretežni meri čisto politična zadeva, je postalo jasno, ko so zlasti predstavniki 62 sindikalnih organizacij, ki jih imajo v rokah peronisti, odkrito zatrjevali, da je začetek izvajanja drugega dela bojnega načrta začetek akcije za pripravo vrnitve Perona. Glavni tajnik Alonso je to potrdil samo z drugimi besedami, ki je dejal, da CGT z zasedanjem obratov išče rešitev raznim vprašanjem „v spremembi sistema“. Proti zlorabljanju CGT v politične na-

še prebiti šest mesecev v zloglasnem koncentracijskem taborišču Jasenovac, zatem je pa bil interniran na svojem posestvu v Kupincu in nazadnje v Zagrebu. Ko je odklanjal ustaštvo in obsojal njegove zločine, pa ni hotel odobravati zločinov na komunistični strani, zato so mu stregli po življenju tudi ti. Leta 1945 se jim je s svojo družino umaknil v Pariz, kjer je živel do leta 1947. Tega leta se je pa z družino preselil v Washington. Tu je nadaljeval svoje politično delo za koristi svojega naroda in za njegovo osvoboditev izpod komunistične tiranije, tako kot predsednik Hrvatske kmetijske stranke, kakor tudi kot podpredsednik Kmetijske internacionale, katere soustanovitelj je. Vse to je z govornjo in pisano besedo delal zlasti v glasilu HSS v Kanadi „Hrvatski glas“ in v njegovem vsakoletnem koledarju ter v angleško pisani reviji Kmetijske internacionale. V Washingtonu je tudi napisal knjigo svojih spominov. Leta 1957 jih je izdal pod naslovom „In the struggle for freedom“ (V boju za svobodo).

Osvoboditve hrvatskega naroda izpod komunistične diktature ni dočkal. Sredi boja je omahnil. Toda prepričani smo, da je izdihnil svojo dušo s trdnim prepričanjem, da bo hrvaški narod sledil njegovim naukom in dosegel svoje politične ter narodne cilje, ker se bodo v celoti izpolnile Mačkove besede, da je „pravica močnejša kot sila“.

Saj je bilo vse njegovo delo posvečeno resnično samo narodu in njegovi blaginji, temeljilo je pa na načelih: Iz pravice in mira — svoboda izvira! Vera v Boga in kmetijska sloga; ter Ves kulturni svet je za narodni suverenitet. Slava spominu dr. Vladka Mačka!

menje je v CGT prišlo do resnega spora med peronističnimi 62 sindikati in neodvisnimi, v katerih so v glavnem močni železničarski sindikati in grafično delavstvo. Neodvisni so zahtevali odložitev izvajanja drugega dela bojnega načrta na čas, ko bi postalo jasno, da vlada ne bi želela rešiti socialnih vprašanj, ne pa sedaj, ko je za razpravo o zak. osnutku o najnižjih plačah že določen dan v drž. kongresu.

Predstavniki gospodarskih ustanov in združenj so spriči groženj s strani vodstva CGT o začetku zasedanja obratov in o določanju lastnikov podjetij za talce ostro obsodilo tako početje prestavnikov Glavne delavske konfederacije ter od vlade zahtevalo jasno izjavo o zaščiti privatne lastnine. Vlada je tako izjavo dala. V njej je poudarila, da pravica do stavke ne vključuje pravice do zasedanja privatne lastnine — v tem smislu je prav pred nekaj dnevi izdalo razsodbo vrhovno sodišče, prav tako pa tudi nihče nima pravice odvzeti komu svobode. Zato je napovedala, da bo do vseh podrobnosti izvajanja razpoložljiva zakonita sredstva za zaščito privatne lastnine, za zavarovanje dela. V tem pogledu so varnostne nje svobode ljudi in pravice delavcev oblasti podvele vse potrebne ukrepe.

Spriči takega stanja je minuli ponedeljek delavstvo v vsej državi zasedlo za nekaj ur samo dve ali tri podjetja, ki pa jih je moralo na zahtevo sodnih in policijskih oblasti takoj nato izprazniti.

Notranji minister dr. Palmero je pa v javni izjavi zatrdil, da ni prav, nobene povoda za kako vznemirjanje, ker so oblasti ukrenile vse, kar za take primere predvidevajo zakonski predpisi.

Izguba v državnem proračunu

Vlada je poslala drž. kongresu v informacijo podatke o sedaj veljavnem državnem proračunu dohodkov in izdatkov za proračunsko leto od 1. nov. 1963 do 31. oktobra 1964. V njem so državni izdatki predvideni v višini 298 milijard in 128 milijonov pesov, dohodkov je pa za 92 milijard in 203 milijone manj kakor izdatkov. Z drugimi besedami: tako visok je deficit argent. drž. proračuna. Samo državna podjetja izkazujejo izgubo 40 milijard pesov.

Predstavnik vlade je istočasno napovedal, da bo osnutek novega državnega proračuna predložen v odobritev drž. kongresu v ustavnem roku, t. j. do 15. julija t. l. Sestavljen bo pa s tendenco znižanja državnega deficita.

Delo parlamentarne preiskovalne komisije

V prejšnjem tednu je bilo v glavnem izpolnjeno z zasliševanjem biv. podpredsednika republike in dr. Frondizijevi državni upravi dr. Aleksandra Gomeza. Kot znano, je bil dr. Gomez podpredsednik republike samo od maja meseca leta 1958 pa do novembra istega leta, ko je moral odstopiti, ker da je pripravil komplet proti dr. Frondiziju. Zato je razumljivo, da dr. Gomez (Nadaljevanje na 4. str.)

Slovensko in argentinsko gornništvo v poletju 1963-64

Bariloče, 2. maja 1964

Znano je, da so komponente, ki sestavljajo alpinizem, športne in kulturne. Medtem ko je izletništvo v bistvu samo odih — čeprav ga dojemanje narave že veže na umetnostne in kulturne nagibe — je alpinizem zahtevnejša in bolj komplicirana aktivnost. Zato posamezne činitve nujno zadobijo neki splošnejši, za širši krog zanimiv značaj in postanejo predmet objektivnega vrednotenja.

Če si hočemo predočiti resnični pomen slovenskega andinizma, ga moramo vključiti v stvaren in časoven okvir, kajti samo tako lahko pravilno ocenimo delež, ki nam je v razvoju tega zanimivega gibanja pripadel.

Razmeroma nizka razvojna stopnja argentinskega gornništva v primeri z evropskim in solidno tehnično znanje novih naselencev sta bila nedvomno poglavita činitelja, ki sta pred več kot desetimi leti postavila bariloško Slovensko plezalno skupino na čelo argentinskega andinizma. Izredna zaverovanost, navdušenje in dosledna usmerjenost so bile notranje dodatne sile, ki so v kratki dobi prinesle vrsto pomembnih stvaritev od novih plezalnih smeri do velikih odprav v okviru različnih argentinskih organizacij. Vztrajanje na zadržani poti bi v zvezi z znanstvenimi, fotografskimi, športno-profesionalnimi in polarnimi interesi lahko privedlo do še pomembnejših realizacij, toda po le-

tu 1954 so bariloški plezalci počasi zapustili enotno gorniško pot in se izgubili v mreži gospodarskih in družinskih brig. Edini profesionalc je postal Bertonec, ki pa je za svoje smučarsko znanje našel izredno ugodno torišče v Severni Ameriki, kamor se kljub periodičnim povratkom vse bolj usmerja.

Pred nekaj leti je izgledalo, da bo slovensko vrhunsko gornništvo z zatonom bariloške skupine povsem zamrlo. Potem pa sta dva mlada fantiča na lastno pobudo in praktično brez prave zveze z bariloškimi predhodniki ponesla slovenske planinske zastavice skozi vrsto najzahtevnejših smeri v bariloških skalah in stenah. Samo leto pozneje ju je njuna lastna organizacijska sposobnost pripeljala na vrh Pier Giorgio in čez zimsko steno mendoške gore El Plata.

Letošnje poletje je organično povežalo Petrovo mlado iniciativnost z argentinskimi SPD. Sedanje dejansko stanje naše planinske organizacije pravilno odraža dejstvo, da je bila buenosaireska sekcija tista, ki je pripravila in omogočila pot na kontinentalni led. Z maloštevilnim osebom in z velikanško energijo so bili doseženi prvenstveni vzponi v stenah Gorre Blance in Cagliera, ob nasmehu patagonskega vremena pa še edinstveni pohod in vzpon na Cerro Lautaro, zagonetni vulkan belih južnih samot. Objave teh pomembnih gornjskih storitev v argentinskem

dnevnem časopisu dokazujejo, da sega slovenska organizacija dandanes dovolj visoko, da ji ob nespornih uspehih tudi širše javno priznanje ne manjka. Za ožji planinski krog pa je itak treba pibiti, da slovenski delež v argentinskem gorništvu nikdar ni bil ne zanikan ne omalovaževan. Jasen dokaz za to so strokovne publikacije buenosaireskega in bariloškega andinskega kluba.

Vendar se ni organsko nadaljevanje slovenske planinske tradicije kljub Petrovim odpravam še ne zdi zagotovljeno. V nasprotju z razmerami pred desetimi leti gre zdaj za predvsem individualna dejanja izredno sposobnega poedince, za katerim ni nobene vsaj približno enakovredne tehnično usposobljene skupine gornikov. Že za Bariločane je pomenilo vztrajanje v visokem gorništvu osebni problem, ki ga nismo znali zadovoljivo rešiti. Za naše obiskovalce iz nižinskega velenja pa je to vprašanje še težje razvozljivo. Dobro volja, drznost in tveganje ne zadostuje. Nekaj podvigov buenosaireskih izletnikov v preteklem poletju dokazuje, da sta tehnično znanje in smisel za orientacijo — dve veščini, ki ju je mogoče razviti samo z vajo na terenu — nujno omejeni za vse, ki posvetijo goram samo nekaj dni v letu.

Seveda pa vrhunsko gornništvo ni edina panoga planinstva in prav gotovo ne edini namen planinskih društev. In kar se izletništva in navadnega planinstva tiče, se prav gotovo ni pritožiti. Kljub tolikanj opevani krizi je bil prihod letos kar zadovoljiv in opravljene so bile številne gorske ture (dose-

žen je bil npr. argentinski vrh Troadorja). Poleg tega so naši fantje krepko sodelovali v reševalni akciji na Tres Picos.

O nesreči córdobskih plezalcev je dnevno časopisje prineslo obširna poročila. Večinoma so bila skrajno netočna, tendenčna, včasih kar iz trte izvita. Ne morem pa tretiti uredniku prostora, da bi vso zadevo podrobno opisal. Tukajšnjo gorsko reševalno službo so klicali iz Bolsona v ponedeljek 28. 1. Nesreča se je zgodila prejšnjo soboto. Skupno z Bariločani so odrinili na pot buenosaireski gostje Draksler, Bergant in Urbanija. Nastopili smo preko jezera Puela in preko Cubridorja skoraj po isti poti kot slovenska odprava pred dvanajstimi leti. Nesreča — bolje tri zaporedne nesreče — so se pripetile v zahodni steni Tumovega stolpa, v smeri, ki sta jo l. 1952 kot prva preplezala Bertonec in Jerman, potem pa ponovila l. 1960 Quintas in Llagostera. Zapadno kamenje pa skrajna izčrpanost plezalcev sta povzročila tri padce v žlebu pod „Depresión Ventana“. Za dva Córdobčana je pomenil Tumov stolp konec poti in življenja. Tretjega ponesrečenca so tovariši spravili iz stene do šotorov ob izviru Río Turco. Sestop z ranjencem skozi brezpotne in pragozne soteske „Turške reke“ pa je za vse udeležence reševalne odprave pomenil podvig, o katerem bodo še dolga leta radi pripovedovali.

Tudi neslovensko planinstvo v Bariločah je doživelo močan porast. Pospešujejo ga predvsem študentska taborišča. Množica seveda prinaša različ-

ne neugodne pojave in počekana „Skalca“ je dokaz za to trditve. Vendar so resnični plezalci in gorniki v tej množici maloštevilni. Najpomembnejšo novo smer letošnjega leta, severo-zahodni raz catedralskega stolpa sta opravila znana plezalca José Luis Fonrouge in Jorge Insua. Slabo vreme je močno oviralo planinsko udejstvovanje večji del poletja.

Iz drugih krajev Argentine imam bolj malo planinskih vesti. Tudi „Svobodna Slovenija“ je omenila konkurenčno odpravo buenosaireskih plezalcev na Gorra Blanca, ki je prispela na cilj dva dni za Petrom in Gucijem (po drugi smeri). San Juan javlja o najdbi inke mumije na šeststisočaku „El Toro“. O tem mrliču se je razvil obširen spor med raznimi upravnimi in kulturnimi institucijami v Mendoza in San Juanu. Odprava, ki je poskušala ponoviti poljsko pot na Aconcagua (ledenik Relinchos) ni dospela do vrha.

Kljub razvoju planinskih društev na severu, se težisce andinizma še vedno giblje med Buenos Airesom, Bariločami in Mendoza. Argentinsko planinstvo tudi še ni doseglo resnično učinkovite osrednje planinske zveze, kot jih najdemo v alpskih deželah. Lanski andinski kongres v Tucumanu je vzbudil nekaj navdušenja in prinesel nekaj pobud. Sklenjeno je bilo, da se letos vrši podoben kongres v Córdobi. A izgleda, da je zamisel umrla skupno s Castellijem, poglavitnim organizatorjem, v steni Tumovega stolpa.

Novice iz Slovenije

Duhovniške spremembe. Dosed. loški dekan Matej Tavcar je zaradi bolezni zaprosil škofijo, naj bi ga razrešili dekanske službe. Njegovi prošnji so ugodili ter je bil za loškega dekana imenovan g. Melhijor Golob, dosed. župnijski upravitelj v škofiji Loka. Župniji v Borovnici se je odpovedal župnik Ciril Jerina ter odšel za župnika v Žabnico. Dušno pastirstvo v Borovnici je prevzel jezuit Mihael Žužek. Župniji škofijan pri Turjaku se je odpovedal Janez Zupančič ter je dosed. začasni upravitelj Ivan Mramar postal njen pravi upravitelj. Za kaplana v Šmartnem pri Kranju je pa imenovan Ciril Mrzeli, dosed. kaplan v Toplicah.

Shakespeare pri Slovencih je bil naslov razstave, ki je je za 400-letnico rojstva svetovnega dramskega umetnika pripravil Slovenski gledališki muzej v Ljubljani. Poleg funkcionarjev omenjenega muzeja so pri ureditvi Shakespeareve razstave sodelovali ing. arh. Viktor Molka, mojstra umetniške fotografije Vlastja Simončič in Božo Štajer ter delavnice Slov. narodnega gledališča pod vodstvom ravnatelja ing. Ernesta Franza. Na razstavi je bil vsak dan ob 17. uri poseben program. Deset večerov so z standardnim programom zasedli ljubljanski gledališki umetniki, poseben večer je pa bil določen za celjske in tržaške gled. igralce z lastnim programom, združen s kratkim predavanjem o Shakespeareju pri njih.

Turistični promet v Sloveniji je bil v letu 1963 z 976.689 gosti in s 3.155.641 prenočitvamiv primerjavi z l. 1962 po številu gostov večji za 173.656 ali za 22%, po številu prenočitev pa za 385.985 ali za 14%. Pri domačih gostih se je turistični promet v primerjavi z letom 1962 povečal za 12%, število prenočitev je pa bilo za 3% večje. Po številu prenočitev inozemskih gostov se je v letu 1963 uvrstila na prvo mesto Zahodna Nemčija, ki je izpodrinila Avstrijo na drugo mesto, Italija je s svojimi gosti zasedla tretje mesto, Nizozemska četrto. Veliki Britaniji je pripadlo peto mesto, šesto Švedski, Francija pa je ostala na sedmem mestu.

V Kopru so imeli sestanek upravitelji osnovnih šol s področja prosvetno-

NEMCI SE KLANJAJO SLOVENSKEMU UČENJAKU

Mesto Ellwagen v Nemčiji, ki praznuje letos 1200-letnico obstoja, je te dni poslalo po dveh uglednih zastopnikih na grob pok. dr. F. Grivca v Ljubljano v enec z napisom: „Slavnemu učenjaku v znak hvalečnosti — mesto Ellwagen“. To lepo gesto je storil mestni svet zato, ker je dr. Grivec v svoji knjigi o sv. Cirilu in Metodu zelo simpatično pisal o Ellwagenu, kjer je sv. Metod preživel največji del svojega pregnanstva.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

„Slovensko gledališče“

Dne 4. maja je bil ustanovljen odbor za „Slovensko gledališče“, katerega sestavljajo: predsednik Ciril Markež, tajnica gđ. Milica Hribar, blagajnik Lojze Rezelj, teh. asistent Frido Beznik, gospodar odra Ivan Rode.

Odbor si je zastavil kot prvo nalogo opremiti oder v Slovenski hiši kar najboljše, za katerega je ob priliki gostovanja dramskega odseka društva Slovenska vas med občinstvom zbral lepo vsoto 4.400 pesov in se vsem velikodušnim darovalcem zahvaljuje za razumevanje in pomoč.

Dalje bo sestavil program dela za bodočnost. Vse prijatelje gledališča prosi za sodelovanje.

„Slovensko gledališče“ pripravlja kot svojo prvo predstavo znano Finžgarjevo ljudsko igrjo „Naša kri“ v režiji g. Maksa Borštnika.

Uspeh slovenskega igralca

Vedno se Slovenci radi ponasamo, da smo gledališki narod. To je sedaj tudi potrdil g. Frido Beznik, ki je že velikokrat igral na naših odrih. Sedaj že nekaj let vodi svojo amatersko igralsko skupino „La Pausa“ v mestu Caseros v Velikem Buenos Airesu. Ko je znano gledališče Florencio Sanchez pred kratkim priredilo tekmovanje amaterskih gledališč, se je njegova skupina predstavila z Hochwaelderjevo dramo Javni tožilec (Acusador Público), kjer je glavno vlogo igral g. Frido Beznik. Kritiki v največjih časopisih La Nación in La Prensa so ga pohvalili kot najboljšega igralca skupine, ki je bila izbrana kot najboljša med vsemi sodelujočimi amaterskimi gledališči. Kot nagrado bo lahko predvajalo to svojo igrjo konec junija v gledališču Florencio Sanchez.

pedagoške službe Koper in Postojna. Spricho dejstva, da se učni uspehi na osnovnih šolah slabšajo iz razreda v razred, da je odstotek ponavljajočih največji v petem razredu in da konča osemletno osnovno šolo v osmih letih komaj polovica osnovnošolskih otrok, so sklenili ustanoviti v Kopru center za izredni študij na Višji pedagoški šoli v Ljubljani. Ustanovitev takega centra so utemeljevali s pomanjkanjem strokovno ustreznega osebja na osnovnih šolah.

Izvršni svet v Ljubljani je z odredbo razglasil področje Notranjskega Snežnika za naravno znamenitost. Izdaje take odredbe je narekovala povečana turistična in rekreativna funkcija te gore, pogojena z zgraditvijo koč na Velikem Snežniku ter naraščajoči obisk domačih in tujih turistov. Vse to bi utegnilo ogroziti nenavadno bogato planinsko floro na Notranjskem Snežniku. Zavarovano področje zavzema vrhova in pobočja Velikega in Malega Snežnika nad gornjo gozdno mejo in obsega približno 196 hektarjev. Notranjski Snežnik je najvišja slovenska izvenalpska gora z edinstvenim pogledom na Notranjsko, Istru, Kvarnerski zaliv in Gorski Kotar. Visok je 1796 m.

Na posvetovanju predstavnikov sindikata gradbenih in opekarskih podjetij Dolenjske s sedežem v Novem mestu so govorniki opozarjali, da je položaj industrije gradbenega materiala in gradbenih podjetij nasploh „težaven“. Industrija gradbenega materiala je namreč glede dajatev izenačena z ostalo industrijo, čeprav dejansko dela samo 9 mesecev v letu. Prav tako so ugotavljali, da je v obeh panogah „zelo močna fluktuacija delovne sile, ki v posameznih podjetjih dosega skoro 100%. Temu so vzrok slabi delovni in življenjski pogoji ter majhni osebni dohodki, kakor sami odkrito priznavajo.

Vseuč. prof. dr. Bogdan Breclj, predstojnik Ortopedske klinike v Ljubljani in član Slov. akademije znanosti in umetnosti, je postal dopisni član Akademije medicinskih znanosti Sovjetske zveze. Zadevno diplomo mu je izročil sovjetski poslanik v Beogradu Puzanov.

V Ljubljani bo od 2. do 8. avgusta XV. mednarodni kongres za uporabno psihologijo. Predsedoval mu bo zagrebški vseuč. prof. Zoran Bujas. Na kongres bo predvidoma prišlo od 1200 do 1500 delegatov. Od teh jih bo 110 iz ZDA, 100 iz Jugoslavije, 39 iz Italije, 75 iz Francije, 9 iz Poljske, 7 iz Japonske. Med temi bo okoli 200 vseučiliških profesorjev za psihologijo. Za kongres je predvidenih do 20 simpozijumov, 5 plenarnih referatov, 4 razprave za okroglo mizo in okoli 180 krajših individualnih referatov.

K gledališkemu uspehu tudi mi čestitamo mlademu igralcu in mu želimo veliko uspehov na njegovi umetniški poti.

RAMOS MEJIA

Prireditve v Slomškovem domu. Lepo uspela prireditve 15-letnega jubileja slovenske srenje je bila lep mejnik našega prizadevanja v korist vse slovenske skupnosti. Organizacije nadaljuje s svojim delom. Zlasti je agilen novi upravni odbor, ki se zaveda ciljev, katere ima Slomškov dom in v to smer tudi vodi vse njegovo delo. Naši prosvetni večeri so gotovo pomembne prireditve, pri katerih naj bi sodelovalo čim več rojakov. Na prvem prosvetnem večeru je g. Ruđa Jurčec s svojim poznanjem bogato orisal svetovne dogodke in rdečo taktiko do Cerkev. Na drugem prosvetnem večeru, ki se je vršil v soboto, 9. maja, pa nam je strokovnjak za telesno vzgojo g. prof. Slavko Zupan podal lepe misli o pomenu telesne vzgoje pri mladem človeku. Predvsem je poudaril potrebo stalne telovadbe v naših šolskih tečajih.

II. otroška tombola

Lepo nedeljsko popoldne 17. maja je kljub slabi vremenski napovedi privabilo iz raznih krajev lepo število otrok, njihovih staršev ter prijateljev otrok. Saj so otroške prireditve med nami izredno redke, družabne pa še posebno. Zato so starši, ki so privedli ali poslali svoje otroke, gotovo storili prav, saj je potreba naši mladini pravi igr v domačem jeziku. Kdor pa je pregledal pestro vrsto dobrot — nad 110 činkvinov in 80 tombol — je bil gotovo presenečen nad številom in bogatostjo.

Otroško tombolo je organiziral mladinski odsek Slomškovega doma. Nekaj po napovedani uri je prireditve otvoril referent Jernej Tomazin s kratkim uvodnim pozdravom, nakar je napovedal začetek klicanja števil, katere sta klicala

Umrli so. V Ljubljani: Dr. Stanko Jereb, vodja laboratorija in rentgenskega oddelka Zel. zdravstvenega doma, Žane Primožič, dipl. veterinar, Franc Šušteršič, upok., Anton Moljk, v. žel. revizor v p. in Terezija Armelini roj. Bozovičar v Poljanah nad škofjo Loko, Valentin Poljanšek, rudar v p. v Mariboru, Ivanka Juvan v Domžalah, Lojzka Juvan roj. Germ v Litiji, Angela Tomažin roj. Dolšina v Rašici pri Vel. Laščah, Bartl Medvešek, električar Elektro podjetja v Trbovljah, Ivana Zupančič roj. Jelnikar v Vevčah, Ursula Pajk v Črnučah, Franc Gorše, upok. papirnice Vevče v Dobrunjah, Alojzija Garbajs roj. Garbas v Babni gorici, Gabrijela Smuk rojena Trnovec v Polhovem Gradcu, Jožefa Požle rojena Aškere v Laškem, Matevž Istenič na Vrhniki, Jakob Špringer v Petrovi vasi, Rudi Vrtačnik, upok. v Dravljah, Albina Zakrajšek roj. Malavašič, učit. v p. na Vrhniki, Lovro Dečman, pos. v Stožicah, Jože Matko v Gornji vasi, Baltazar Jerič v Velenju, Tončka Mecilšek, uradnica v p. v Zagorju ob Savi, Jovo Vasič, prof. na Bledu, Jože Ambrožič, gostilničar v Ljubnem na Gor., Zofija Kajtna roj. Hrastnik v Celju, Ivan Kavčič v Zireh, Jurij Kudašev, gradbeni tehnik v p. v Šmarju, Marija Pristovšek roj. Pucelj v Rebru pri Žemberku, Ivana Kenda, upok. v Celju, Mitja Stani v Slovenj Gradcu, Mira Vahen roj. Korun, učiteljica v Jevnici, Viktor Štošček, kopač iz Dola pri Hrastniku, Taliko Vargolin, minar v Bilju, Mimi Tičar, vdova Malis v Litiji, Franc Cotman, žel. upok. v Domžalah, Janez Klopčič, upok. na Viru, Janez Rožmanec, mizarjski mojster na Vrhniki, Marija Hribar roj. Pahole v Novem Celju, Franciška Lenaršič v Logu, Marija Jakopič roj. Godnov, vdova Sirc v Medvodah, Carmo Avbar, mizar v Kopru, Franc Čas, biv. veleposelnik in trg. z lesom v Dovžah, Marija Drole roj. Valenčič na Rakeku, Radko Bremec, direktor podjetja Vozila-Gorica v št. Petru pri Gorici, Ivan Benko, rudar v Zagorju, Emilija Perne roj. Bathelt v Bistrici in Marija Jereb na Vrhniki.

učena šolskega tečaja A. M. Slomška Marta Jeločnik in Ivan Pip. Pri komisiji so sodelovali: mlad. referent Zedinjene Slovenije nadzornik Aleksander Majhen, gđc. Anica Semrov in Renata Sušnik, g. Lma Blejec in Herman Zupan st. Za red pri dobitkih so skrbeli ramoški skavti, med odmoru pa je bilo predvajano petje otroških zborov.

Otroci so sledili igri z izrednim zanimanjem, predvsem ko se je približal trenutek izžrebavanja prvega dobika — jadrnega letala v miniaturo. Zadel ga je Lojzek Hvalica.

Okoli pol petih je prišel na prireditve župnik iz mesta Ituzaingó prelat g. Fr. Novak, ki se je rad odzval povabilu Slomškovega doma in podal nekaj lepih misli staršem in otrokom. Predvsem jim je priporočal, naj skrbno študirajo in izrabijo svoje talente, ki jih je Bog dal slovenskemu rodu še v posebni meri, ter tako doprinesejo k dobrobiti te dežele in slovesu svojega rodu. Odboru Slomškovega doma in še posebej gđc. Semrovovi je častital k dosedanemu delu in pozval rojake k složni podpori idealno začetnega dela. Rojaki so z odobravanjem sprejeli te klene misli in napotke g. prelata. V imenu Slomškovega doma je k nedavnemu visokemu imenovanju g. Novaka čestital predsednik Janez Brula, ki je med drugim dejal: „Kadar Sveta stolica kateremu duhovniku podeli naslov prelata, stori to vedno kot odlikovanje za posebne zasluge v kat. Cerkvi. Veseli so tega dogodka Vaši farani, veseli pa smo tudi mi Slovenci, saj vemo, da pri svojem poklicu niste nikdar iskali priznanja in slave, temveč je bilo vse Vaše ponižno in nesebično delo usmerjeno v večjo slavo božjo in zveličanje duš.“ Po čestitkah predsednika je trojica otrok v narodnih nošah izročila g. prelatu lep slovenski šopek povezan z narodnimi barvami.

Priznati je treba, da je tombola lepo uspela. Pri izvedbi so poleg mladinskega odseka sodelovali zlasti še mladinske organizacije v Slomškovem domu in drugi poštrevovalni sodelavci. Naj jim bo za vest, da so s svojim delom pripomogli črešiti stotino slovenskih otrok in jih s tem še bolj navezati na slovenstvo, vsaj skromno priznanje za njihov trud.

SAN JUSTO

V nedeljo, 17. t. m., je sanhuška mladina, združena v obeh mladinskih organizacijah, organizirala športno družabno popoldne in nanj povabila SFZ iz Morona, kateri so se pridružila tudi dekleta. Ob številni udeležbi mladine, več kot sto, se je kmalu po tretji uri pričela kot prvi del programa tekma v odbojki med moštvom SFZ Morón in San Justo. Igra je bila ves čas zelo napeta, tako da so navijači imeli kmalu hripave glasove. San Justo je po težki borbi le premagal moštvo iz Morona v 5. setih z rezultatom 3:2; ako pa štejemo razliko v točkah, je bila razlika le za eno točko (63:62). Zatem pa so igrala tudi dekleta obeh organizacij, seveda v zelo prijateljski tekmi, katerega pr niso dosegla končnih rezultatov.

Med časom, ko so igrali odbojko, pa so skrbne roke naših deklet lepo pripravile mize za tolikšno število mladine, da jih bodo lahko takoj po končanih tekmah zasedli in si tako v drugem delu „Družabnega popoldne“ osvežili izsušena grla in pa pogostili ob sladkem pecivu, ki so ga pripravila dekleta. Veselo in razigrano omizje naše mladine je pri pesmi spremljala tudi slovenska glasba na ploščah. Da pa bi bolj povezali veselo občinstvo, so fantje pripravili tudi nekaj šaljevih točk, katere je madina nagradila z obilnim ploskanjem. Takoj po šaljevih točkah nam je Jože Draksler pokazal več kakor 100 diapozitivov iz arg. juga, katere je tudi sam posnel, in jih tudi razlagal. Zatem smo videli nekaj barvnih filmov, ki jih je posnel Oven Marijan; prvi nam je pokazal argentinske Bariloče, kjer smo videli mnogo slovenskih turistov, ki so se takrat nahajali tam, ali pa med ledom in snegom taborili v svojih šotorih, pri katerih je vedno plapolala slovenska zastava in naznanjala, da tukaj taborijo zavedni Slovenci. Videli smo, da pri vsaki vodi, cesti ali kamnu evedejo prekrasne rože vseh barv, ki pridejo še posebno do izraza v barvnem filmu. Drugi film nam je kazal nekaj tipičnih primerov ljudi, njihovega dela, navad in življenja iz province Jujuy in Tucumana, kjer po večini žive še Indijanci in njihovi nasledniki, ter potek pridelovanja sladkorja iz sladkornega trsa. V zadnjem filmu smo opazovali delo sanhuške mladine, kako se pripravlja za nastope, sedaj vaje za folkloro, sedaj za simbolične ali ritmične vaje itd., zatem po vse velike prireditve, ki so se vršile v sanhuški srenji lanskega leta, med njimi tudi „Mladinski dan“ v San Justu, obletnico Doma in pa nad vse krassen mladinski izlet v „Parque Pereyra“ pri La Plati.

Po filmih je donela vesela pesem naše mladine in vsakdo se je poslavljajal željo, da bi bilo še več takih popoldnevov.

I. M. SAN MARTIN

Akcija za zgradbo novih prostorov v domu v San Martinu se je pričela v nedeljo, 17. maja, s sestankom vseh, ki sodelujejo pri tej akciji. Dvorano v domu so napolnili člani finančnega odbora ter zaupniki in zaupnice, ki so prevzeli na svoja ramena veliko skrb zbiranja sredstev za zgradbo novih prostorov. Predsednik fin. odbora g. Češnovar je razložil nabiralni načrt, po katerem bodo zaupniki obiskali vse člane in članice Slov. doma ter tudi ostale Slovence v sanmartinskem okolišu ter jih prosili, da kupijo nove deleže, ki jih bodo odplačevali v mesečnih obrokih po 200 ali več pesov na mesec. Kako so novi prostori potrebni, se je ponovno videlo zadnjo

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Čast in hvala jim

Vsako leto se slovenska skupnost spominja svojih padlih v drugi svetovni vojni s posebno proslavo. Z njo jim izraža svojo ljubezen, zahvalo in spoštovanje.

Niso padli kot navadni vojaki, tudi njihova smrt je bila drugačna, ker je večina njih umrla mučeniške smrti v obrambi krščanskega prepričanja in narodne zvestobe. V slovenski skupnosti, ki je zapustila domovino zato, da ohrani najdražje, kar so nam naši predniki priborili, skoro ni družine, ki ne bi imela svojega mučenca; mnogo jih je, ki imajo dva, tri in še več. So pa tudi posamezniki, danes še možje, ki so kot otroci bili priča pokolja svojih staršev in bratov.

Letošnja proslava za naše žrtve bo drugačna kakor prejšnje. Lepa in pomembna je bila misel prireditev, naj bi se letos slovenska žena javno poklonila spominu naših padlih. Prav je, da to stori z vso ljubeznijo, saj je bila ona sama moralna opora svojim možem in sinovom v onem težkem času, njena vera in ljubezen je bila kakor luč do prave poti.

Ko govorimo o vojnih žrtvah, imamo pred očmi vedno le moške žrtve. Tako je bilo v daljni preteklosti. V zadnji vojni pa ni bilo fronte in žrtve so padale pod bratsko roko. Bojišče je bilo povsod in ob vsaki uri.

Kot izdajalci so padali naši najodličnejši možje, idealni fantje in dekleta. Kot izdajalske so bile poklane cele družine. Ugrabljena dekleta so prestala mučenje, ki gotovo nimajo primera v naši zgodovini. Morda so bili Turki manj kruti, in — tuji udarci uničili le telo, bratski pa zmrcvarijo tudi sree.

Mučeništvo je lahko kratko, kakor je tudi junaštvo lahko trenutno. Izguba življenja nastane lahko z enkratnim udarcem, z eno kroglo. A nepopisno strašno je trpljenje, ki traja in se obnavlja dan za dnem. Tako trpljenje zahteva tudi trajnega junaštva. To vrsto mučenja so prestale slovenske matere, ki niso vedele, kje so jim sinovi in možje. Vsako noč so s trepetajočim srcem pričakovale smrti, ki se je večkrat prikazala v nepopisno krutostjo pred njihovimi očmi.

Vsak teden ena

ŠE LANI SVA SE LJUBILA...

Še lani sva ljubila se, a letos omožila se je ljubica moja. In še je zima in še ni rož, pa že pride k meni njen lepi mož. Ej, lepi mož, lepa gospa!

„Preljubi moj, predragi moj, moja ženka bo porodila nocoj!“ In tako je dejal reče:

„Naredi mi zibko pisano, na eno stran rožo narisano, na drugo pa nagelj rudeč, da bo zibala, da bo sanjala, z nogo da bo zibko poganjala in ajatutajala.“

In delam zibko pisano, na eno stran rožo narisano, na drugo pa nagelj rudeč; da bo zibala, da bo sanjala, z nogo da bo zibko poganjala in ajatutajala.

Že delam jo tri dni, tri noči. pri mojem srcu zdravja ni, ah, kakor da vidim, se mi zdi, pred sabo črno krsto tu, vse svoje želje, vse nade na dnu, vse svoje srečne dni.

soboto in nedeljo, ko ni bilo dovolj prostorov za šolski tečaj ter za sestanke in seje raznih organizacij.

Sestanek sanmartinskega krožka SDO je bil v nedeljo, 17. maja, po sv. maši. Na dnevnem redu je bilo poleg drugih točk tudi zanimivo predavanje g. Rudolfa Smersuja „O temeljih našega svetovnega nazora“. Sestanka se je udeležilo 17 deklet.

Občni zbor naraščajnic sanmartinskega krožka SDO smo imeli preteklo nedeljo dopoldne. O delovanju odbora v pretekli poslovni dobi, ki se je vršilo pod nadzorstvom gđc. Saše Hartman, so podale poročilo dosedanja predsednica A. Grom ter ostale odbornice. Po teh poročilih so bile volitve novega odbora in so bile izvoljene: za predsednico Irena Šušteršič, podpredsednico Gabrijela Leber, tajnico Marija Zorec, blagajničarko Silva Pristovnik, športno voditeljica Ana Ferfolja, gospodarico Jana Pristovnik, ref. za petje Marijeta Rožanc in svetovalki Olga Lah in Helena Marinček. Po volitvah se je vršil razgovor o pripravi za lep sprejem vseh slovenskih naraščajnic, ki bo 25. maja popoldne.

(Nadaljevanje na 4. strani)

V tistih temnih dneh, ko smo imeli občutek, kakor bi nas Bog pozabil, so živele slovenske Makabejske matere. S krvavečim srcem, a trdno vero, so pokrižavale čela svojih sinov, ko so, nekateri še na pol otroci, odhajali braniti najdražje, kar ima krščanski narod. Tisti trenutek je gotovo mislila nekako tako kakor Makabejska mati, ko je govorila svojemu sedmemu sinu mučencu: „Ne boj se tega rablja, ampak bodi vreden svojih bratov. Sprejmi smrt, da te ob času usmiljenja zopet najdem.“

Da niso takrat ženska srca omagala v obupu, je pomagala samo ljubezen, ožarjena od božjega duha. Trdna vera, da branijo neuničljive, večne vrednote v človeku, jih je podpirala v najtežjih urah.

Vse, prav vse so takrat v neizmerni bridkosti položile v Božje roke.

Domobranec, ki je vsako noč na motorju tvegaj najbolj drzne poti, je rekel: „Bil sem popolnoma miren, saj sem vedel, da mama takrat sloni na oknu in goreče moli žame.“

Žena, ki je skrivaj v temni noči zagrebala v gozdu ostanke svojega pobitega moža in mu s tem izkazovala zadnje dejanje ljubezni, je molila zanj, a tudi za spreobrnjenje morilcev.

Učiteljica, ki je deset let vse svoje proste ure darovala deci in jo skrivaj učila materinščine, ki je bila na Primorskem prepovedana, je umrla mučeniške smrti v borovnem gozdiču nad vasio.

Morda je vse to trpljenje bilo potrebno, gledano v stoletjih. Morda je z njim tudi slovenska žena dala svoj davek za svoje in za grehe svojih pradedov. Vsekakor smo trpljenje dostojno nosili in ga še nosimo v tujini in doma. Prepričana sem, da ne bi bilo tako, če bi slovenska žena ne imela ljubečega srca in otroško čiste vere v Božjo pravičnost in usmiljenje.

In Bog daj, da bi se uresničile besede našega pokojnega škofa Rožmana, ko je govoril „...Ta kri bo našemu narodu v vstajenje, ne v smrt, v osvobodjenje, ne v suženjstvo. v zasluženje, ne v kazen — v končno odrešenje.“

SLOVENCI PO SVETU

Pismo iz Finske

Helsinki, 24. 4. 1964.

Prejmite vsi Slovenci tople pozdrave, čeprav je tu pri nas še precej hladno. Dolgo se Vam nisem oglasil. To pač predvsem zato, da sem najprej prečital Zbornik. Dobivam še druge časopise. Tako mi čas neverjetno hitro in še dokaj prijetno teče.

Naj se ne pozabim zahvaliti za časopis in Zbornik. Priznam, da ima tako Zbornik kakor tudi časopis zelo dobro vsebino. Sem pa še vedno vesel, da ste Slovenci tako dobro organizirani. Imate slovenske šole, folklorno skupino, prirejate izlete, itd. Posebno me še zanima folklor. V Sloveniji sem bil namreč tudi sam v folklorni skupini, kjer smo plesali vse znane jugoslovanske pleske. Rad bi vedel koliko stane gojenjska narodna noša za moškega številka 48 in ženska. V nadaljnjem delu Vam želim mnogo uspeha in slovensko umetnost obdržite na ravni, ki ji pripada. Doma več ali manj iz dneva v dan propada kot starina na podstrešju.

Bral sem tudi v Zborniku anketo, ki je zelo zanimiva. Jaz ne bi mogel podati takih odgovorov, ker še nisem dol-

go na svobodi. Verjetno je, da mlajši rodovi, ki so rojeni na svobodi, pač vidijo Slovenijo in današnji diktator v drugačni luči. Želim jim, da bi je ne občutili na svoji koži. Predvsem naj se naučijo materinega jezika, kar jih bo le povečevalo.

Kot sem že omenil, imamo tukaj še dokaj hladno, toda vsak dan je topleje. Mene še posebno mrzi, ker Rusi, kot sosedji, niso prav nič topli. Letos bo prišel pa še Tito v juniju na obisk. Ne vem, kaj je pozabil tukaj? Znanec nas je le nekaj t. j. Slovencev in se dobro razumemo med seboj. Težkoč imamo vedno malo. Toda dokajšnja je razlika med mojim prejšnjim življenjem v Sloveniji. Nekateri prijatelji Finci gredo včasih na rusko stran. Po pripovedovanju mora biti tam strašno. Obleka, hrana, vse je drago in ljudje delavci so resnično samo roboti. Tukaj na Finskem je še dokaj dobro, toda vsi se otepajo komunistov, čeprav jih je tudi tukaj nekaj, ki pa se razlikujejo od sosedov. Vendar že samo ime komunist odbija ljudi, zato se maskirajo kot demokrati.

Lep pozdrav Janezu Primožiču v Avstralijo iz Finske, enako ostalim Slovincem in njihovim družinam! Želi

Jože Rozman

Slovenci v Argentini

(Nadaljevanje s 3. strani)

MENDOZA

Občni zbor Društva Slovencev v Mendози

19. aprila t. l. je imelo naše Društvo svoj 15. redni občni zbor. Iz poročil posameznih odborov in posameznih nekaj podatkov o društvenem delovanju v pretekli poslovni dobi. Med važnimi prosvetnimi prireditvami so omenbe vredne naslednje.

V mesecu juniju — spomin padlih žrtve, v avgustu — proslava 1100-letnice sv. Cirila in Metoda s sv. mašo po vzhodnem obredu in s pomembnim govorom mendoškega nadškofa ter popoldansko prireditvijo v Domu; v septembru — 20-letnica turške tragedije; v novembru — za sklep šolskega tečaja otroška igra „Desetnik in sirotica“; na prvo adventno nedeljo — sodelovanje pri pop. maši izseljenjskih skupin različnih narodnosti; v decembru — miklavževanje s pevskim nastopom otrok iz šolskega tečaja; novoletna družabna prireditev; pustna veselica z dekliško pravilčno igro „Čarovnična hči“. Bilo je tudi nekaj prosvetnih večerov: eden ob novem stenskem zemljevidu Slovenije, dva z barvastimi diapozitivi iz naše domovine; dva pa v obliki razgovorov ob problemih, ki jih je nakazala letošnja anketa v Zborniku Svob. Slovenije (ti razgovori se bodo še nadaljevali!).

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

(Nadaljevanje z 2. strani)

med zasliševanjem da dr. Frondizija ni imel prav nobenih ozirav ter je proti njemu iznašal vse, kar je le mogel. Zatrjeval je, da sta bila dr. Frondizi in Rogelio Frigerio tista, ki sta silila na sklenitev petrolejskih pogodb, on pa da je vedno branil koristi Državne petrolejske družbe. Večina izpovedi dr. Gomeza je bila čisto političnega značaja, kakor tudi vprašanja, ki so mu jih stavili tisti poslanci, ki branijo dr. Frondizijevo petrolejsko politiko. Ti so zlasti vztrajali na vprašanjih, kako je dr. Gomez kandidiral pri zadnjih volitvah na filokomunistični listi za guvernerja v prov. Sta. Fe, kako je po odstavitvi potoval po Kubi in imel razgovore s Castrom, med obiskom matere kubanskega gospodar. diktatorja dr. „Che“ Guevara v Argentini, pa tudi z njo.

Več poslancev je z vso odločnostjo zahtevalo od dr. Gomeza, da mora predložiti dokaze za svoje obtožbe dr. Frondizija, če pa tega ne bi hotel storiti, naj komisija odredi, da se mu zaplenijo. Dr. Gomez je izjavil, da bo dokaze za svoje izjave proti dr. Frondiziju zaradi petrolejskih pogodb predložil ta teden.

Predsednik krščansko demokratske stranke dr. Horacij Sueldo je prejšnji teden dal ostavko na vodstvo stranke. Utemeljeval jo je delno z notranjim položajem v stranki — v nekaterih provincah strankini funkcionarji namreč ne odobravajo njegovega paktiranja s peronisti — delno pa s svojim gospodarskim položajem, ki mu ne dopušča, da bi se ves mogel posvetiti vodstvu stranke. Izgleda, da so vprašanje gospodarskega položaja predsednika rešili, kajti na seji vodstva stranke je dr. Sueldo ostavko umaknil.

Posebno živahno je delovanje našega pevskega zbora, ki poleg rednega cerkvenega petja sodeluje pri vseh naših prireditvah, kjer je pesem količjak primerna v programu.

Poleg tega pa je v pretekli poslovni dobi imel nad 20 sodelovanj pri raznih cerkvenih ali verskih prireditvah argentinskega življenja v Mendози. Tako naj omenimo v juniju slovesni pontifikalni rekviem za sv. očetom Janezom XXIII.; za praznik sv. Roka slovesna maša farnegega patrona v Rivadaviji; januarja petje pri sv. maši za ukrajinski narodni praznik.

Požrtvovalna delavnost naših pevcev je deležna božjega blagoslova tako v moralnih uspehih kakor tudi v gmotnem oziru, ko za svoja gostovanja dobe prostovoljne nagrade za sodelovanja. Tako so naši pevci iz svoje blagajne za skupne slovenske namene zbirali v preteklem letu kar lep znesek 13.500 pesov (omenimo naj n. pr. samo nabavo novega ojačevalca in zvočnika za razne zvočne prenoše na prireditvah, prispevki za društveno knjižnico itd.). V arhivu ima zbor v razmnoženih glasovih 151 svetnih in 285 cerkvenih, skupno 436 pesmic. Zbor se zaveda, da je naša pesem tista, ki nas je narodnostno reševala, ki nas rešuje in nas bo reševala.

Razveseljivo je tudi poročilo o šolskem tečaju in skrbni za našo deco. Tečaj redno deluje in naše najmlajše seznanja z našim jezikom in domoznanstvom. In kar je nadvse važno: v cerkvi vsako tretjo nedeljo v mesecu in na raznih prireditvah v Domu slišimo, da naša mladina — slovensko poje, ubrano poje in — in z navdušenjem poje!

Društvo je štelu 104 člane; na obč. zboru sta manjkala dva, ostali so bili navzoči osebno ali pa so poslali pooblastila. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik ing. agr. Marko Bajuk ml.; podpreds. Anka Grintal, tajnik Rudi Hirschegger; blagajnik Milka Zarnik; gospodar Franc Jerovšek; odborniki Miha Grošelj, Janez Štirn in prof. Božidar Bajuk (zastopnik pevskega zbora); namestnika odbornikov Ivo Borovšek in Jože Žumer; nadzorni odbor Jože Bajda, Kristina Zarnik, Stane Grebenc; predsednik razsodišča Pavel Božnar.

Občni zbor je obširneje razpravljal o svojih vprašanjih gospodarskega značaja, ki jih bo moral v bližnji bodočnosti reševati novi odbor.

VLOGE — POSOJILA
Slovenska hranilnica

z. z. o. z.

Avda. San Martín 263
1. nadstropje, desno

(pol kvadre od Slomškovega doma)

Uradne ure ob sobotah od 16 do 20
Dežurna služba ob nedeljah od 9—11

PO ŠPORTNEM SVETU

Dvakratni svetovni prvak v nogometu Santos je prejšnji teden premagal argentinska ligaša Boca Juniors s 4:3 in Racing z 2:1. Po pisanju listov pa bi lahko Santos oba kluba premagal s še večjo razliko golov. Toda drugorazredni klub Colón iz Santa Fe je pripravil Santosu neprijetno presenečenje — premagal ga je s 2:1. Colón igra letos v drugi ligi, lani pa je bil celo v tretji. Ni pa prišel v drugo po osvojitvi prvega mesta tretje lige, ampak po čudnih načinih reorganizacije arg. nog. zveze, ko so leto spet znova razdelili klube v razne kategorije.

OBVESTILA

SPOMINSKA PROSLAVA za padle žrtve bo v nedeljo, dne 7. junija 1964, v Slovenski dvorani, Ramón Falcón 4158. Začetek točno ob 16. Društvo Zedinjena Slovenija vljudo vabi vse rojakinje in rojake k udeležbi in prosi za pravočasen prihod, da ne bo moteno zvajanje programa, ki se bo pričel točno ob napovedani uri.

Pri letošnjih volitvah FEDECE — Federación de Estudiantes Exilados del Este y Centro de Europa, ki so se vršile minuli teden, je novi odbor sestavljen takole: glavni tajnik Poljak Zbignev Haluza, tajnica Hrvatica Bulat, blagajnik Slovenec Tine Duh, referent za tisk Ukrajinec Liwscha, referent za organizacijo Poljakinja Panas.

I. letošnji kulturni večer SKA bo v soboto, 23. maja t. l. ob 19 pri Bullrichu, Sarandí 41, Capital. Predaval bo g. Marijan Marolt o Srednjeveški skulpturi na Slovenskem. Skioptične slike za večer je izdelal g. Marijan Šušteršič.

„Demagogija ali stvarnost“ je tema debatnega večera, ki se bo vršil v soboto, 30. maja, v društveni sobi Slomškovega doma ob 8 zvečer. Razgovor o sodobnih gospodarskih vprašanjih bo vodil g. Fr. Krištof. Lepo vabljeni!

Po procesiji sv. Rešnjega Telesa, bo v Slomškovem domu na razpolago domače kosilo. Popoldne pa bo nagradno tekmovanje v kegljanju za goste in člane.

Slovenski dom v Carapachayu bo imel v nedeljo, 24. maja t. l. ob 15 v domu svoj V. redni letni občni zbor. Dnevni red je objavljen na oglasni deski. Prosimo vse člane, da se ga gotovo udeležijo.

Slovenski dom v Carapachayu bo imel v soboto, 30. maja, ob 20 svoj 2. prosvetni večer, na katerem bo predaval g. Rudolf Smersu o deležu Slovencev v svetovni kulturi. Vabimo vse člane in prijatelje!

Naračajnice SDO! Ob lepem vremenu se bomo zbrale naračajnice iz vseh okrajev v domu v San Martinu, v ponedeljek, 25. maja, ob 14, kjer bomo ob igrah, tekmovanjih, pesmi in šali preživele popoldne. Nasvidenje.

Sestanek naračajnic SDO: Morón. 23. maja ob 15; Ramos Mejía, 23. maja ob 14.

Filozofski tečaj SKAD-a bo v soboto, 23. maja, ob 19 v Slovenski hiši. Odsaka SDO in SFZ iz Ramos Mejía priredita v ponedeljek, 25. maja, ob 16.30 družabno popoldne. Vabljeni.

Staršem naračajnic iz Ramos Mejía. Na izlet v San Martin 25. maja odidemo iz Slomškovega doma ob 13, povratek ob 18.30.

Sestanek staršev otrok slovenskega šol. tečaja A. M. Slomška v Ramos Mejía bo na praznik presv. Reš. Telesa, 28. maja, ob 4 popoldne. Predava ga. Anica Kralj. Razgovor o tečaju.

Slovenski srednješolski tečaj bo v soboto, 30. maja, od 15.30 do 19.30.

V Río Negro lahko dobite dobro službo mehanik in električar, ki bi vodila vsak svojo delavnico, obenem pa tudi vodila za vajence teoretični pouk. Interesenti naj se javijo v pisarni društva Zedinjena Slovenija, kjer bodo dobili tudi točnejše podatke.

HOTEL TIROL

(bivši hotel „Primavera“)

vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža

MAKS in ZORA RANČNIK

MAR DEL PLATA

Mitre 2024

T. E. 2-8425

Hotel je odprt vse leto

ADVOKAT

DR. JOŽE LOZAR

•

Tucumán 1438

T. E. 46-5458 in 40-5353

planta baja ofic. 2

DEVETNAJST LET

MOLČE MRTVI V GROBOVIH

DEVETNAJST LET

JE OBSOJEN NAROD V MOLK

SPOMINSKA
PROSLAVArajinim junakom v počastitev —
v upanje živim.

Nedelja, 7. junija 1964

Slovenska dvorana,

Ramón Falcón 4158

Začetek točno ob 16

Društvo Zedinjena Slovenija

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl Cascante

Escribano Público

Pta. baja, ofic. 2

Cangallo 1642

T. E. 35-8827 Buenos Aires

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Vsem prijateljem in znancem sporočava žalostno novico, da nama je dne 3. marca 1964 umrla najina skrbna in ljubeča mama, gospa

Uršula Gerčar,

vdova po železniškem uslužbencu

K zadnjemu počitku so jo položili dne 5. marca na ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu.

Vsem, ki so jo poznali, jo priporočava v molitev in blag spomin.

Žalujoča sinova:

Viktor in Argenti in dr. Janez v domovini
ter ostalo sorodstvo

Munro-Ljubljana, 15. maja 1964.

Zahvala

Ob bridki izgubi moje dobre žene Betke sem prejel toliko izrazov sočutja in resnične žalosti, tako od mojih sorodnikov, kakor tudi prijateljev, sosedov in znancev, da smatram za svojo dolžnost, da se vsem javno zahvalim.

Posebno zahvalo sem dolžan č. g. Jürgens Viljemu, novemu župniku na Ezeizi za podelitev zakramenta sv. poslednjega maziljenja in za molitve v cerkvi.

Č. g. direktorju Antonu Oreharju za žalne molitve ob mrtvaškem odru, č. g. Antonu iz Lomas de Zamora, č. g. Štefanu Novaku za molitve v cerkvi, ob grobu in še posebej za spominski govor, č. g. Primožu Langusu in č. g. Ladotu Lenčku za tolažbo in molitve ob grobu. Nadalje sem dolžan zahvalo č. g. sestram iz zavoda Santa Inés iz Turdera, kakor tudi učenkam tega zavoda in slušateljcem univerze iz La Plate, dragim prijateljem iz San Justa, Ramos Mejía, San Martina, Carapachaya, Lanusa in vsem drugim, ki so me v tako velikem številu tolažili in pokojno spremenili na njeni zadnji poti. Še posebno zahvalo pa izrekam rojakom iz Ezeize za vso pomoč in sočutje ter vsem za njihove molitve in prekrasno cvetje.

Luka Milharčić

Ezeiza, dne 12. maja 1964.

Zahvala

Ob bridki izgubi našega ljubečega in skrbnega moža ter očeta

Toneta Marina

smatram za svojo srčno dolžnost, da izrečem javno zahvalo vsem, ki so mi v urah hude življenjske preizkušnje na kakršenkoli način bili v pomoč. Iskrena zahvala č. g. Jožetu Košičku, ki je v bolnišnici Fernández storil vse, da bi mojemu trpečemu možu ublažil bolečine in mu delil duhovno tolažbo prav do poslednje ure. Dalje izrekam zahvalo č. g. direktorju A. Oreharju za vodstvo pogreba in tolažbe polne besede ob odprtem grobu, č. g. dr. M. Gogali, dr. F. Žaklju, Janku Merniku in ostalim duhovnikom za udeležbo pri pogrebu. Enaka zahvala g. Janezu Bruli za poslovične besede v imenu odbora Slomškovega doma. V zadnje slovo in meni prav v posebno tolažbo je prišel pokropit rajnega prevz. g. škof msgr. Raspanti z besedami zahvale za neprecenljivo delo, ki ga je opravil pri ustanovitvi fatimske fare v Lomas del Miradorju. Topla zahvala č. g. M. del Brio, župniku fatimske fare, ki je ob mrtvaškem odru na domu zanj opravil sv. mašo, in mu prav tako izrekel zahvalo za vse naporno delo.

Globoko zahvalo izrekam vsem sorodnikom, ki so bili ves čas boleznj z menoj eno, mi pomagali in me tolažili. Prav tako iskrena hvala vsem bližnjim in daljnim sosedom, ki so res razumevajoče nudili gmotno pomoč in trpečemu možu z obiski v bolnišnici lajšali ure trpljenja in čuli ob njem. Najlepša zahvala vsem znancem in prijateljem za darovano cvetje in spremstvo na njegov zadnji zemski dom na pokopališču v San Justo.

Društvu „Zedinjena Slovenija“ se zahvaljujem za izplačano posmrtnino, ki mi je bila v veliko pomoč.

In končno iskrena zahvala tudi njegovim sestram v domovini, sestri uršulinki v Brazilu in bratu v Severni Ameriki, ki so s svojimi pismi posredovali toliko tolažbe in opore ter ga iz daljave v duhu spremljali do praga večnosti.

Vsemogočni bodi vsem bogat plačnik!

Žalujoča žena Joža in otroci Polonca,
Marjanca, Tonček in Jurček.